

УДК 378.6.62

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.80.2.21>

М. А. Огреніч

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Одеської державної академії будівництва та архітектури

Н. В. Дубініна

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов
Одеської державної академії будівництва та архітектури

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ТЕХНІЧНОМУ ВИШІ

У статті обґрунтовано актуальність вибраної теми, визначено проблему, об'єкт, предмет, мету, завдання, методологію дослідження, наукову новизну, теоретичну значущість та практичну цінність роботи. Авторами розглядається поняття професійної компетентності майбутніх фахівців із позицій компетентнісного підходу в освіті; розкриваються його діяльнісний і комунікативний аспекти як основа іншомовної компетентності майбутнього спеціаліста; відповідно до класифікаційних характеристик професійної компетентності визначається сутність понять «англомовна компетентність» і «сформованість англомовної компетентності» як значущих складників оцінки результатів професійної підготовки студентів; описуються компоненти педагогічної моделі формування англомовної компетентності майбутніх фахівців у технічному виші.

Аналіз низки джерел показав, що феномен компетентності пов'язується із професійною підготовкою і, незважаючи на популярність і частоту обговорення, немає однозначного розуміння як специфіки цього підходу у трактуванні процесу та результатів освіти, так і самих понять «компетентність», «професійна компетентність», «компетенція», «освітні компетенції» тощо. Розгляд дефініцій підтвердив актуалізацію діялісного та комунікативного аспектів такого підходу, дав змогу визначити його сутність, обумовлюючи це поняття як сукупність взаємопов'язаних індивідуальних особливостей і особистісних якостей, необхідних для виконання дій у конкретній галузі, та комунікативної компетентності як основи сучасного професіоналізму та невід'ємного результату підготовки спеціаліста нової формації. У роботі наведено опис структури професійної компетентності, що складається із ключових елементів, які потім мають актуальні діяльнісні прояви. Вони забезпечують особисту готовність ефективно мобілізувати внутрішні та зовнішні ресурси для вирішення проблем і завдань у процесі професійної діяльності. Зазначається, що фахівець із вищою освітою повинен володіти певним набором компетенцій, які характеризують його як людину та спеціаліста: соціально-особистісними, економічними та організаційно-управлінськими, загальнонауковими та загальнопрофесійними.

Експериментальна модель проходила апробацію в Одеській державній академії будівництва та архітектури та складалася з трьох етапів. Її позитивні результати були ретельно вивчені та оброблені.

У висновку надаються перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: компетентнісний підхід, англомовна компетентність, професійна компетентність, професійна підготовка, технічний виш.

Постановка проблеми. Підготовка кадрів високої кваліфікації, здатних забезпечити розвиток інноваційної економіки, є одним із найважливіших завдань сучасного українського суспільства, яке воно прагне вирішити шляхом оновлення системи професійної освіти, насамперед переорієнтуючи оцінку її результату від кількості переданих знань, умінь та навичок до оцінки рівня якості професійної компетентності майбутнього спеціаліста. У зв'язку з цим одна з основних цілей професійної освіти формулюється як підготовка кваліфікованого компетентного працівника, що володіє своєю спеціальністю й орієнтується в суміжних сферах

діяльності, готового до постійного зростання, соціальної та професійної мобільності [6].

У сфері вищої професійної освіти внаслідок процесів модернізації ключовими поняттями стали «компетентність» та «компетенція». Це свідчить про те, що докорінно змінюється соціальне замовлення на працівника, який повинен не стільки пред'явити знання, уміння та навички, скільки бути готовим їх застосовувати в непередбачуваних умовах, приймати самостійні рішення, проявляти ініціативу тощо.

Нині у зв'язку з розвитком міжнародних відносин, розширенням сфер громадського життя,

політики, економіки, культури, виробництва все більша кількість представників різних фахових спільнот залучається до реального процесу міжкультурної взаємодії. Знання та володіння англійською мовою як засобом міжнародного ділового спілкування стає однією з важливих вимог, що висуваються до працівників, і є однією зі складових частин професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Методологічною основою дослідження визначено ідеї системного підходу в освіті, представлені в роботах В. Загвязинського, В. Краєвського, Д. Новікова та інших; теорію компетентнісного підходу, яку викладено у працях В. Байденка, Е. Зеєра, В. Козирева, А. Маркової, А. Новікова, Д. Равена, І. Соловцова, В. Фруміна, А. Хуторського, С. Чистякова, С. Шишова та інших; теорію компетентнісного підходу у сфері вищої професійної освіти, висвітлену у статтях С. Батишева, А. Деркач, П. Караваєва, Є. Новожилова, Є. Ткаченка; теорію та методику професійної освіти широко представлено у дослідженнях В. Алексєєва, Є. Бондаревської, А. Леонтьєва, І. Якіманської; особистісно-орієнтований підхід, який вивчали Н. Алексєєва, Є. Бондаревська, В. Данильчук, В. Серіков, І. Якіманська та інші.

С. Ніколаєва розглядає професійну компетентність як базову характеристику діяльності спеціаліста; вона включає як змістовий (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти і має головні суттєві ознаки, а саме: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності і критичність мислення [4, с. 11].

Л. Гавриляк зазначає, що найчастіше комунікативну компетентність розглядають як здатність встановлювати та підтримувати необхідні контакти з людьми. До складу комунікативної компетентності науковець включає певну сукупність знань, умінь та навичок, що забезпечують ефективне здійснення комунікативного процесу [2].

Ю. Федоренко та Н. Федоренко серед компонентів комунікативної компетентності визначають такі: когнітивний; комунікативно-мовленнєвий; соціально-перцептивний; інтерактивний [7, с. 64].

Оскільки ідеї професійної компетентності майбутнього фахівця в умовах модернізації сучасної освіти знайшли своє відображення в дослідженнях багатьох учених, вони стали для нас обґрунтуванням контентного наповнення розробленої педагогічної моделі формування англомовної компетентності як складової частини професійної компетентності. Незважаючи на наявність різноманітної теоретичної бази з вивчення питань та проблем, пов'язаних із впровадженням компетентнісного підходу (А. Деркач, І. Зимня, Т. Смагіна, А. Хутрський, R. Alpin, M. Canal, G. Rickheit, H. Srohner), у педагогічній практиці існує, на наш погляд, ще досить багато запитань і невизначеностей.

Особливості реалізації цих підходів представлені у роботах Н. Алексєєва, Б. Ананьєва, Є. Бондаревської, В. Краєвського, А. Леонтьєва, А. Маркової та інших. На цьому фоні продовжуються подальші дискусії про поняття «компетентність», «компетентність», «професійна компетентність», їх структури, умови формування (Ф. Бацевич, Л. Гавриляк, І. Кухта, С. Ніколаєва, О. Тинкалюк, Н. Тоцька, Ю. Федоренко та інші).

Різні підходи до трактування понять «іншомовна компетентність», «іншомовна компетентність», «іншомовна комунікативна компетентність» також свідчать про розбіжності у самому їх визначенні (І. Бім, М. Вятютнев, Н. Гез, І. Зимова, М. Кеналь, Є. Пассов, Д. Равен, С. Савіньон, Д. Хаймз та інші).

Суттєвими для нашого дослідження стали проблеми впровадження нових технологій навчання у процесі формування майбутнього фахівця, застосування модульних технологій у навчанні, концептуальні ідеї особистісно-орієнтованого підходу в освіті, що базується на положеннях про розвиток та становлення особистості як суб'єкта пізнання, самопізнання та самовиховання.

Незважаючи на наявність різноманітних трактувань проблеми формування професійно значущих компетентностей [2; 3; 6; 9], формат англомовної компетентності майбутнього фахівця вимагає більш повного розгляду. Виходячи з викладеного вище, є очевидною необхідність вирішення одного із протиріч, досить типового для професійної підготовки спеціалістів: між потребою у висококваліфікованих випускниках вишів та практикою їх підготовки, зокрема, недостатнім зверненням сучасної освіти до питань пошуку ефективних шляхів формування англомовної компетентності випускників технічних ВНЗ, що відповідно до вимог сьогодення визначає якість їхньої загальнопрофесійної підготовки.

У логічній відповідності з виявленими протиріччями та сформульованою проблемою визначена тема статті – «Формування англомовної компетентності майбутніх фахівців у технічному виші».

Мета дослідження полягає у науковому обґрунтуванні педагогічної моделі формування англомовної компетентності студентів у немовному виші, виявленні та експериментальній перевірці педагогічних умов, що сприяють результативності процесу навчання.

Об'єкт дослідження: професійна підготовка студентів у немовному виші.

Предмет дослідження: процес формування англомовної компетентності студентів технічних спеціальностей та напрямів як складової частини їхньої професійної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Побудова педагогічної моделі формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців, її змістове

наповнення й умови реалізації ми розглядаємо як актуальну наукову проблему, рішення якої необхідне для більш якісного рівня професійної підготовки студентів.

Нами були визначені такі завдання дослідження: охарактеризувати та обґрунтувати іншомовну компетентність як одну зі складових частин професійної компетентності майбутніх спеціалістів; розробити та експериментально перевірити педагогічну модель формування англомовної компетентності студентів технічних спеціальностей та напрямів; виявити педагогічні умови, що сприяють ефективній реалізації педагогічної моделі формування англомовної компетентності студентів технічних спеціальностей та напрямів; визначити критерії та рівні сформованості іншомовної компетентності майбутніх спеціалістів; запропонувати науково-методичні рекомендації щодо забезпечення проєктованого процесу формування англомовної компетентності студентів у немовному виші.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі наукові методи, як: теоретичні (аналіз наукових джерел, дисертацій, загально-дидактичної, наукової та методичної літератури з відповідної тематики); емпіричні (педагогічний експеримент, методи особистісного включення та педагогічної діагностики (анкетування, опитування, інтерв'ю), тестування, спостереження, узагальнення педагогічного досвіду); статистичні (кількісний та якісний аналіз результатів, порівняння, первинна статистична обробка та кореляція).

Дослідження проходило на базі Одеської державної академії будівництва та архітектури упродовж трьох навчальних семестрів на II та III курсах та складалося із трьох етапів.

Перший етап – пошуковий – включав аналіз вітчизняної та зарубіжної наукової літератури з досліджуваної проблеми, формулювання мети, завдань, гіпотези, складання плану дослідно-експериментальної роботи; проходило теоретичне обґрунтування моделі та педагогічних умов формування англомовної компетентності студентів.

Другий етап – дослідно-експериментальний – включав констатуючий, формуючий та контрольний експерименти. Констатуючий експеримент був присвячений виявленню початкового рівня сформованості англомовної компетентності студентів; у межах формуючого експерименту проходила апробація педагогічної моделі формування англомовної компетентності студентів у навчально-виховному процесі вишу (під час його проведення експериментально перевірялися та уточнювалися педагогічні умови); контрольний експеримент передбачав проведення підсумкової діагностики сформованості англомовної компетентності студентів.

Третій етап – узагальнюючий – включав оцінку ефективності дослідно-експериментальної роботи з формування англомовної компетентності студентів; упроваджувалися у практику науково-методичні рекомендації; аналізувалися, систематизувалися й узагальнювалися результати дослідження, уточнювалися основні положення.

Як зазначила О. Тинкалюк, іншомовна компетентність майбутніх спеціалістів є частиною їх професійної компетентності та трактується як сукупність загальних (ціннісно-смыслових, загальнокультурних) та спеціальних (професійних: навчально-пізнавальних, інформаційних, комунікативних) компетенцій, необхідних для вирішення професійних завдань при володінні іноземною мовою на функціональному рівні [5].

Педагогічна модель формування англомовної компетентності студентів складається також зі змістовно-цільового компонента, що відображає структуру іншомовної компетентності; операційно-діяльнісного компонента, що включає необхідність дотримання комплексу педагогічних умов та розроблення конкретного методичного наповнення процесу формування англомовної компетентності студентів; результативно-оцінного компонента, визначального ступеня сформованості загальних та спеціальних компетенцій. Відкритість і динамічність моделі полягає у можливості створення особистісно-розвиваючих, у тому числі коригувальних, освітніх ситуацій, за допомогою яких забезпечується перехід студента від низького до вищого її рівня.

Сформованість англомовної компетентності майбутніх фахівців визначається такими критеріями, як: мотивація до професійного саморозвитку та усвідомлений інтерес студентів до вивчення іноземної мови для спеціальних цілей; сформованість умінь та навичок іншомовного професійно значущого спілкування; базові знання про комунікативну культуру представників інших професійних груп [1, с. 21].

Формування англомовної компетентності майбутніх фахівців у немовному ВНЗ здійснюється під час реалізації комплексу визначених нами педагогічних умов, як-от: спрямовуюча участь спеціальних кафедр у розробленні та реалізації навчально-методичного забезпечення освітнього процесу; мотивована залученість студентів до поглибленого навчання іноземної мови для спеціальних цілей; системний аналіз та навчання студентів самооцінки результативності процесу формування англомовної компетентності.

Структурні компоненти педагогічної моделі формування англомовної компетентності студентів технічних спеціальностей та напрямів розкривають внутрішню організацію процесу формування досліджуваної компетентності. До них відносяться: змістовно-цільовий компонент, що

відображає структуру іншомовної компетентності та пов'язаний із виявленням ціннісно-смислового ставлення студентів до вивчення англійської мови; операційно-діяльнісний, який містить вибір адекватних методів та форм навчання іноземної мови; результативно-оцінний компонент, що визначає рівень сформованості англійської компетентності студентів відповідно до виділених критеріїв та показників.

Під час реалізації розробленої нами педагогічної моделі підтверджено необхідність виявлених педагогічних умов; запропоновано науково-методичне наповнення модельованої діяльності, що забезпечує формування англійської компетентності майбутніх спеціалістів; здійснено аналіз та оцінку результативності процесу.

Як було зазначено вище, дослідно-експериментальна робота здійснювалася у природних умовах і включала проведення констатуючого, формуючого та контрольного етапів. У дослідженні показано, що за результатами констатуючого етапу для експериментальної та контрольної груп було характерне переважання низького рівня розвитку компетенцій, що входять до структури іншомовної компетентності.

Отримані дані на констатуючому етапі експерименту підтверджують, що іншомовна компетентність не є новоутворенням, її формування вимагає розроблення конкретного змісту навчання, обґрунтування та вибору методичних підходів для досягнення мети, підготовки комплексу науково-методичних доробок, реалізація яких можлива у виявлених педагогічних умовах.

На формуючому етапі експерименту був реалізований операційно-діяльнісний компонент, який передбачав використання інформаційних технологій та інтерактивних методів навчання. Для роботи зі студентами був розроблений план заходів, що складався з комплексу навчальних ситуацій: проведення ділових рольових ігор (по три гри в кожному семестрі), круглих столів із носіями мови (двічі на рік), конкурсів спеціального перекладу автентичної технічної літератури (кожен семестр), презентацій (по дві у кожному семестрі).

Реалізація моделі здійснювалася тричі. У процесі підготовки до заходів, у яких брали участь студенти, встановлювалися особисті контакти із зарубіжними фірмами у сфері будівництва та геології. З урахуванням ступеня зацікавленості та потенціалу кожного студента розроблялися індивідуальні так звані освітні маршрути. У процесі всього формуючого етапу експерименту проходив ретельний відбір змісту навчального матеріалу з урахуванням майбутньої професійної діяльності тих, хто навчається.

Сформованість англійської компетентності здійснювалася в межах контрольної групи експерименту і визначалася за такими критеріями, як:

мотивація професійного саморозвитку та усвідомлений інтерес студентів до вивчення іноземної мови для спеціальних цілей; рівень умінь та навичок англійської професійно значущого спілкування; базові знання про комунікативну культуру представників інших професійних груп.

Регулярна робота з оригінальною літературою та науковими текстами професійної спрямованості, групові дискусії, засновані на обговоренні прочитаних фахових статей, робота з галузевими термінологічними словниками, проведення конкурсів спеціального перекладу тощо сприяли формуванню навчально-пізнавальної, інформаційної та комунікативної компетенцій у студентів експериментальної групи.

У контрольній групі, де реалізовувалося консервативне навчання без використання комплексу спеціальних педагогічних умов і принципів компетентнісного підходу, зрушення були незначними.

У студентів експериментальної групи позитивна динаміка відбулася в бік середнього рівня сформованості англійської компетентності щодо першого критерію – мотивація професійного саморозвитку та усвідомлений інтерес студентів до вивчення іноземної мови для спеціальних цілей, тоді як у контрольній групі показники суттєво не змінилися.

Під час визначення рівня набуття англійської компетентності студентів, що навчалися за другим критерієм, таким як сформованість умінь та навичок іншомовного професійно значущого спілкування, також були виявлені позитивні зміни в експериментальній групі. Багаторазове проведення презентацій та конференцій під час реалізації операційно-діяльнісного компонента педагогічної моделі сприяло формуванню інформаційної, комунікативної компетенцій у студентів експериментальної групи, тоді як у студентів контрольної групи внаслідок відсутності системи та комплексу спеціальних педагогічних умов результат був незначним.

Послідовність проведення круглих столів із носіями мови з тем професійної кар'єри, групових дискусій, регулярних обговорень проблем полікультурного світового простору, особливостей національних англійських культур, суспільних явищ і традицій, духовно-моральних основ життя, стратегій професійної кар'єри вплинули на підвищення рівня сформованості загальних компетенцій студентів експериментальної групи. Ця динаміка становила 34,5% для ціннісно-смиислової компетенції та 35,7% для загальнокультурної компетенції. У контрольній групі динаміка становила всього 15,3%.

Показники низького рівня сформованості англійської компетентності за третім критерієм – базові знання про комунікативну культуру представників інших професійних груп – в експериментальній групі знизилися на 44,7%, у контрольній групі зниження становило лише 11,5%.

Результати контрольного етапу дослідно-експериментальної роботи свідчать про позитивну динаміку сформованості у студентів експериментальної групи загальних та спеціальних компетенцій.

Отримані результати сформованості англомовної компетентності за всіма трьома критеріями в межах контрольного етапу дослідно-експериментальної роботи дають змогу зробити висновок щодо ефективності вибраного методичного наповнення операційно-діяльнісного компонента педагогічної моделі: інтерактивні лекції, круглі столи з носіями мови, групові дискусії, рольові ділові ігри, встановлення особистих контактів студентів із зарубіжними фірмами у сфері будівництва та геології.

В експериментальній групі став переважати середній рівень сформованості англомовної компетентності за всіма трьома критеріями, у контрольній групі превалюючим залишився низький рівень (у середньому 50%).

Отримані експериментальні дані та наведені результати підтверджують необхідність систематичної роботи з формування англомовної компетентності з використанням комплексу педагогічних умов із метою актуалізації суб'єктної активності студентів як показника особистісної значущості результатів освіти, тоді як у разі консервативного навчання досягнення суттєвої динаміки неможливе.

Узагальнюючий аналіз та порівняння отриманих даних в експериментальній та контрольній групах свідчать про наявність позитивних змін у розвитку компетенцій студентів експериментальної групи, що дало змогу зробити висновок про ефективність розробленої педагогічної моделі формування англомовної компетентності за оптимального комплексу створених педагогічних умов.

Висновки і пропозиції. У нашій роботі уточнено поняття іншомовної компетентності майбутнього спеціаліста як складової частини професійної компетентності, що є сукупністю загальних та спеціальних компетенцій, необхідних для вирішення професійних завдань при володінні англійською мовою на функціональному рівні.

Розроблено структуру англомовної компетентності майбутнього спеціаліста та розкрито сутність поняття «сформованість іншомовної компетентності» з позицій професійної діяльності майбутніх фахівців як наявність позитивної динаміки розвитку у студентів ціннісно-смыслові, загальнокультурної та професійної компетенцій, визначених на основі таких критеріїв, як: мотивація до професійного саморозвитку та усвідомлений інтерес студентів до вивчення іноземної мови для спеціальних цілей; сформованість умінь і навичок англомовного фахового усного спілкування; базові знання про комунікативну культуру представників інших професійних груп.

Запропонована педагогічна модель формування англомовної компетентності майбутніх фахівців була впроваджена у процес формування іншомовної компетентності майбутніх спеціалістів у немовному виші, основу якої визначає сукупність технологічних компонентів: змістовно-цільового, операційно-діяльнісного та результативно-оцінного.

Нами було теоретично обґрунтовано та експериментально підтверджено, що формування англомовної компетентності майбутніх спеціалістів у технічному ВНЗ базується на реалізації сукупності певних педагогічних умов.

Розроблено та реалізовано у навчальному процесі комплекс науково-методичних рекомендацій із навчання англомовної поведінки в ситуаціях міжкультурного спілкування, що є змістовною основою, яка забезпечує ефективне формування англомовної компетентності майбутніх спеціалістів.

Накопичений теоретичний і практичний матеріал вимагає подальшого наукового узагальнення з погляду вивчення культурологічного та інформаційного аспектів компетентнісного підходу в теорії освіти, дослідження феномена «англомовна компетентність» у межах названих аспектів, можливостей їх застосування у професійній підготовці фахівців технічних спеціальностей та напрямів, у чому ми бачимо перспективу подальших наукових досліджень.

Опрацьовані та апробовані науково-методичні рекомендації щодо формування англомовної компетентності майбутніх спеціалістів можуть бути використані у роботі закладів вищої технічної освіти України.

Список використаної літератури:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ, 2004. 344 с.
2. Гавриляк Л.С. Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки сучасного фахівця / Л.С.Гавриляк. *Scientific journal «ЛОГОС. The art of scientific mind»*. 2019. № 3. С. 70–73.
3. Кухта І.В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Kuchta.php>.
4. Ніколаєва С.Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу / С.Ю. Ніколаєва. *Іноземні мови*. 2010. № 2. С. 11–17.
5. Тинкалюк О. Сутність і структура іншомовної комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів. *Вісник Львівського університету. Серія: Педагогічна* 2008. Вип. 24. С. 53–63.
6. Тоцька Н.Л. Формування професійно зумовленого мовлення студентів технічного ВНЗ : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2001. С. 6–7.

7. Федоренко Ю., Федоренко. Н. Комунікативна компетенція як найважливіший елемент успішного спілкування. *Рідна школа*. 2002. № 1 (864). С. 63–65.
8. Alpin R. The Ones Who Get Away: the Views of Those Who Opt Out of Languages. *Languages Learning Journal*. 1991. № 4. p. 7–214.
9. Standards for Teacher Competence in Educational Assessment of Students. Developed By The American Federation Of Teachers National Council On Measurement In Education National Education Association. URL: <http://buros.org/standards-teacher-competence-educational-assessment-students>.

Ohrenich M., Dubinina N. Future Specialists' English Competence Formation at a Technical University

The article deals with future technical specialists' English competence formation. The relevance of the chosen topic has been substantiated; the problem, object, subject, purpose, tasks, research methodology, scientific novelty, theoretical significance and practical value of the work have been determined. The authors consider the concept of future technical specialists' professional competence, its activity and communicative aspects from the standpoint of the competence approach in education. The essence of the notion "the English-language competence" and "the English-language competence formation" as significant components of assessing the students' professional training results are determined in accordance with the professional competence classification characteristics; the pedagogical model of future technical specialists' English competence formation at a non-linguistic higher educational establishment are described as well.

Analysis of a number of sources has shown that the phenomenon of competence is associated with training and, despite the popularity and frequency of discussion, there is no clear understanding of the competence approach specifics in interpreting the process and outcome of education. Consideration of definitions confirmed the activity actualization and communicative aspects of the competence approach. They allowed to define its essence, determining the concept of professional competence as a set of interrelated individual characteristics and personal qualities needed to perform actions in a particular field. Communicative competence is regarded as the basis of modern professionalism and the result of the new formation specialist training.

A description of the professional competence structure is also given in the article. It consists of key professional competencies which are then manifested in the competencies and have relevant and practical solutions. They provide personal readiness to effectively mobilize internal and external resources to solve problems and tasks in the process of professional activity. It is noted that a specialist having a higher education must possess a set of competencies that characterize him as both a personality and a specialist: a social, economic, organizational, managerial, and general scientific professional.

The experimental teaching model took place at Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture and comprised three stages. Its positive results have been thoroughly examined and processed.

The conclusion provides the prospects for further research.

Key words: competence approach, English competence, professional competence, professional training, technical university.